

**АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ ЗАХВОРЮВАНOSTІ КІШОК
В УМОВАХ КЛІНІКИ «ВЕТСЕРВІС» м. СУМИ****В. В. Паращенко**, магістр, Сумський НАУ**Г. А. Зон**, к.вет.н., професор, Сумський НАУ**І. В. Паращенко**, к.вет.н., доцент, Сумський НАУ**О. М. Чекан**, к.вет.н., доцент, Сумський НАУ

У статті проаналізована динаміка основних показників захворюваності кішок в умовах клініки «Ветсервіс» м. Суми.

Проаналізовані показники незаразної та інфекційної патології кішок, відсотковий та віковий показник захворюваності кішок на піометру.

Ключові слова: кішки, піометра, захворюваність.

Постановка проблеми в загальному вигляді.

Дрібні домашні тварини, особливо коти, завжди були співмешканцями людей, а в останні роки їх кількість невпинно зростає[1], що веде до збільшення випадків захворюваності різної етіології. [1,3]. Найбільш поширена патологія незаразної етіології - акушерська. Запальні процеси матки становлять значний відсоток вищевказаної патології, з якої найчастіше діагностують хронічний ендометрит і, як його ускладнення, піометру.

Піометра – хронічне запалення, що характеризується тривалим перебігом, кістозною трансформацією ендометрія та накопиченням гнійного ексудату в порожнині матки. При закритій шийці – виділення із статевієї щілини відсутні, при відкритій реєструється постійне витікання гною з матки, завдяки чому загальний стан тварин задовільний [3,4].

Зв'язок проблеми з важливими науковими чи практичними завданнями.

Проведені дослідження є частиною науково-дослідної роботи кафедри вірусології, патанатомії та хвороб птиці Сумського НАУ.

Аналіз основних досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання проблеми.

Проаналізувавши літературні джерела, можна стверджувати, що серед гінекологічних захворювань хронічний ендометрит реєструється більш ніж у 50% кішок. За цієї патології гормональні зміни є первинним фактором захворювання. Значно ускладнює загальний стан тварини й зниження резистентності ендометрія та його кістозна гіперплазія [4].

За даними науковців, піометра, як ускладнення хронічного ендометриту, реєструється у 5 – 9 % самиць. [2] Перебіг захворювання супроводжується загальним важким станом організму й незворотними морфологічними змінами стінки матки. Комплекс клінічних симптомів, особливо на початку розвитку хронічного ендометриту та піометри при закритій шийці матки, є не характерним, що в багатьох випадках не дозволяє своєчасно діагностувати захворювання. Лабораторні методи діагностики піометри, в тому числі й експресні, не розроблені, або недостатньо обґрунтовані [1,2].

Постановка завдання.

Задачею наших досліджень було проаналізувати динаміку захворюваності кішок різного віку в умовах клініки дрібних тварин «Ветсервіс» м. Суми протягом 2010-2012 років. Отримані результати будуть використані як критерій для оцінки стану репродуктивної системи кішок з метою вибору способу їх лікування.

Матеріали і методи дослідження.

Об'єктом досліджень був фізіологічний стан кішок різних порід та різновікових груп. Предметом дослідження були основні показники захворюваності кішок клініки дрібних тварин. Методи дослідження – статистичні. Дослідження проводились в умовах ветеринарної клініки дрібних тварин «Ветсервіс» м. Суми на кішках різних порід. Отриманий цифровий матеріал оброблено біометрично.

Результати досліджень та їх обговорення.

Отримані дані (таб 1) свідчать, що з 2010 по 2012 роки виділено 8500 хворих тварин. При цьому, найбільша кількість хворих кішок на незаразну та інфекційну патологію була зареєстрована у 2011 році – 3297 тварини, що склало 38,82 %, тоді як у 2010 році було виявлено 2804 тварин (32,94 %), а в 2012 році – 2399 тварини (28,24 %).

У 2010 році, із загального числа хворих тварин (2804 гол) найбільш поширеними були акушерсько-гінекологічні захворювання – 50 %; менш поширеною була хірургічна та терапевтична патологія – 21,43 % та 21,43 %, відповідно. Із паразитарної патології зустрічалося лише два випадки, що склало 7,14%. Водночас, бактеріальної, вірусної та грибової патології реєстрували поодинокі випадки. За 2011 та 2012 рік акушерсько-гінекологічна патологія складала 38,82 % та 28,24 %, тоді як хірургічна та терапевтична становила 15,15% і 24,24% та 16,7% і 20,83 %, відповідно. Слід зазначити, що у 2011 році захворювань бактеріальної та грибової етіології було виявлено по 184 та 178 випадків відповідно, що становить 6,06 %. У 2012 році було зареєстровано 189 випадки бактеріальної етіології, що становить 12,5 %, тоді як вірусна, грибова та паразитарна етіології реєструвались поодинокими випадками.

Таблиця 1

**Динаміка незаразної та інфекційної патології кішок клініки дрібних тварин «Ветсервіс»
за 2010 – 2012р.**

Роки	Виявлено хворих тварин, к-ть/%	Незаразна патологія, к-ть/%			Інфекційна патологія, к-ть/%			
		Акушерська і гінекологічна	Хірургічна	Терапевтична	Бактеріальна	Вірусна	Грибкова	Паразитарна
2010	<u>2804</u> 32,94	<u>1398</u> 50	<u>594</u> 21,43	<u>576</u> 21,43	<u>42</u> 0,001	<u>49</u> 0,001	<u>33</u> 0,001	<u>112</u> 7,14
2011	<u>3297</u> 38,82	<u>1607</u> 48,48	<u>463</u> 15,15	<u>816</u> 24,24	<u>184</u> 6,06	<u>25</u> 0,001	<u>178</u> 6,06	<u>24</u> 0,001
2012	<u>2399</u> 28,24	<u>1195</u> 50	<u>393</u> 16,7	<u>533</u> 20,83	<u>189</u> 12,5	<u>24</u> 0,001	<u>28</u> 0,001	<u>37</u> 0,001
За 3 роки	8500	<u>4200</u> 49,41	<u>1450</u> 17,65	<u>1925</u> 22,35	<u>415</u> 5,88	<u>98</u> 0,003	<u>239</u> 2,35	<u>173</u> 2,35

Загалом, за період із 2010 по 2012 рік акушерсько-гінекологічних захворювань зареєстровано 4200 випадки, що складає 49,41 %; хірургічних та терапевтичних захворювань 1450 (17,65 %) та 1259 (22,35 %) випадків, відповідно. Серед інфекційної патології зареєстровано 415 випадків бактеріальної етіології, що становить 5,88 % та по 239 та 173 випадки грибкової та паразитарної етіології, що становить відповідно

2,35 %.

При вивченні поширеності захворюваності на піометру кішок клініки дрібних тварин «Ветсервіс», ми отримали наступні результати: (таб 2) найбільша кількість кішок хворих на піометру реєструвалася у 2011 році, проте найвищий відсоток випадків піометри до загальної кількості захворювань тварин, спостерігалася в 2012 році.

Таблиця 2

**Поширеність захворюваності на піометру кішок клініки дрібних тварин «Ветсервіс»
за 2010 – 2012р.**

Роки	Виявлено хворих на акушерсько-гінекологічну патологію кішок, к-ть (n)	Хворих на піометру кішок, к-ть (n)	Процент випадків хворих на піометру кішок від загальної кількості акушерської патології, %
2010	1398	895	57,14
2011	1607	1092	62,5
2012	1195	796	75

Взагалі проаналізувавши показники захворюваності кішок на піометру протягом дослідних років, можна зробити висновок що відсотковий показник даної патології невинно зростає: в 2010 - 57,14 % від загальної кількості хворих на акушерсько-гінекологічну патологію кішок; у 2011 - 62,5 %; у 2012 – 75 % .

Аналіз наукових публікацій [4,5] щодо вікового показника захворюваності дрібних тварин на піометру свідчить, що найчастіше хворіють кішки старшого віку, проте проведені нами дослідження показують: захворювання виникає серед різних вікових груп тварин, проте найчастіше захворювання на піометру ми реєстрували в кішок віком від 6 до 14 років (46,60 %), та від 1 до 5 років (44,67 %), а у кішок 5 – 12 місяців лише у 8,73 % від загальної кількості хворих (рис. 1).

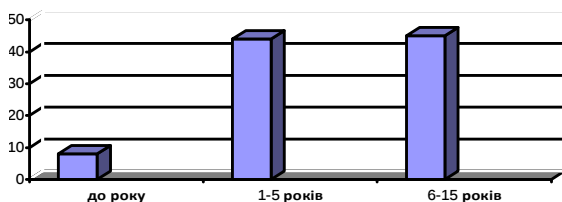

Рис. 1. Вікова характеристика кішок, хворих на піометру

На нашу думку, зростання відсотку захворю-

ваності молодих кішок пов'язане з застосуванням власниками тварин гормональних препаратів для пригнічення стадії збудження статевого циклу, не дотримуючись настанов про їх застосування.

Перспективи досліджень з даного напрямку. Перспективою подальших досліджень є опрацювання обґрунтованих методів лікування кішок хворих на піометру

Висновки:

1. За дослідні роки найбільший відсоток захворювань кішок складає акушерсько-гінекологічна патологія: 49,41%.
2. Кількість тварин хворих на піометру має тенденцію до зростання: в 2010 - 57,14% від загальної кількості хворих на акушерсько-гінекологічну до тологію кішок; у 2011 - 62,5 %; у 2012 – 75 % .
3. Найчастіше хворіють на піометру кішки віком від 6 до 14 років (46,60 %).

Список використаної літератури:

1. Омеляненко М.М. Зміни в крові собак при експериментально відтвореному ендометриті / М.М. Омеляненко // 1 конференція професорсько-викладацького складу і аспірантів Навчально-наукового інституту ветеринарної медицини, якості і безпеки продукції АПК (тези доповідей). – Київ, 2002. – С.71–72.

2. Харенко М.І., Пономаренко В.П., Антоненко О.А. Динаміка прояву піометри у сук різних порід та ефективність методів їх терапії / М.І. Харенко., В.П. Пономаренко., О.А. Антоненко // Вісник Сумського НАУ. - №10. - 2003. - С.115-118.

3. Фізіологія та патологія розмноження дрібних тварин: Навч. посібник / М.І. Харенко, С.П. Хомин, В.П. Кошовий та ін. - Суми: Козацький вал, 2005. - 554с.

4. Чернов А.В. Холангические осложнения пиометры у кошек и собак / А.В. Чернов, Г.П. Чернова // Ветеринарный вестник. - 2004. - Санкт Петербург. - С.21-23.

5. Шебиц Х., Брасс В. Оперативная хирургия собак и кошек / Х. Шебиц, В. Брасс Пер. С нем. В. Пулинца, М. Степкина. - М.: ООО "АКВАРИУМ ЛТД", 2001. - 512 с

В статтє проанализована динаміка основних показателєв захворюваності кошек в умовах клініки «Ветсервіс» г. Суми.

Проанализованы показатели незаразной и инфекционной патологии кошек, процентный и возрастной показатели заболеваемости кошек пиометрой.

Ключевые слова: кошки, пиометра, заболеваемость.

The article analyzes the dynamics of major morbidity cats in the clinic "Vet servis" Sumy.

Indexes of non-contagious and infectious diseases of cats, interest and age incidence cats pyometra.

Keywords: cat, pyometra, morbidity.

Дата надходження в редакцію: 21.01.2013 р.

Рецензент: д.вет.н., професор А. Й. Краєвський

УДК 619:614.48:616:579.873.21

БІОЛОГІЧНІ ВЛАСТИВОСТІ ВИРОБНИЧОГО ШТАМУ M.BOVIS VALLE

В. Ю. Кассіч, д.вет.н., професор, Сумський НАУ

Референтні, еталонні музейні штами використовують для виробництва імунобіологічних препаратів. Контроль культурально-морфологічних та біологічних властивостей референтних штамів є обов'язковим етапом їх використання в якості виробничих. Музейний штам M.bovis Valle (KMIEB-9) та його модифікант M.bovis Valle (КСП) відрізняються швидкістю росту на поживних середовищах та рівнем продукції туберкулопротеїнів і є перспективними для виготовлення ППД-туберкуліну для ссавців.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Ефективна боротьба з туберкульозом тварин можлива лише при всебічному вивченні біології збудника, епізоотології, патогенезу, методів профілактики, економічних і екологічних факторів, які впливають на перебіг хвороби за умов забезпечення тваринництва ефективними засобами специфічної діагностики. Основним методом прижиттєвих досліджень тварин на туберкульоз є алергічне дослідження із застосуванням ППД-туберкуліну для ссавців. Препарати для алергічної діагностики туберкульозу тварин і птиці «Туберкулін очищений (ППД) для ссавців в стандартному розчині» (ТУУ 24.00497087.645-2001), ППД-туберкулін для птиці (ТУУ 24.4.00497087-675-2002) та алерген з атипичних мікобактерій (ААМ) (ТУУ 24.400497087-697-2003) впроваджені у виробництво, виготовляються Сумською біологічною фабрикою і забезпечують проведення планових діагностичних досліджень на туберкульоз на території України [3, 6, 7].

Проте слід враховувати, що при веденні тор-

гівлі тваринами між країнами Європейського співтовариства законодавчим актом є Директива Ради ЄС за номером 97/12/ЄС від 17 березня 1997р., яка вносить зміни і модернізує Директиву № 64/432/ЄС [12]. У відповідності з цими документами туберкулінізацію тварин проводять з використанням туберкулінів PPD (Protein purified derivative) або HCSM (Heat-concentrated synthetic medium tuberculin).

ППД-туберкулін виготовляють із вирощених на рідкому синтетичному живильному середовищі Сотона виробничих штамів *M.bovis* «AN5» або «Valle» шляхом стерилізації культур автоклавуванням, відокремлення бактеріальної маси, одержання й стерилізації культуральних фільтратів (стерилізуюча фільтрація), осадження протеїну розчином трихлороцтової кислоти, переосадження його насиченим розчином сірчанокислого амонію, очищення від солей за допомогою діалізу з подальшим визначенням концентрації протеїну в 1 см³ розчину [3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12].

Для виготовлення HCSM-туберкуліну мікоба-